

Тож ефективна екологічна політика має і повинна здійснюватися, передусім, у контексті соціально-економічних перетворень, спрямованих на забезпечення сталого розвитку. При цьому природоохоронні заходи не замінюють, а органічно доповнюють екологічно сприятливий режим господарювання.

Аналізуючи ефективність економіко-правового механізму охорони довкілля В.Костицький наголошує, що його розроблення і запровадження — це поетапний, поступовий, довготривалий процес, який проходить одночасно і паралельно з процесом становлення й розвитку економічної, політичної та правової систем в Україні і пов'язаний з прийняттям Екологічного кодексу та реформою державного апарату.[1, с.147] Отже, важливим завданням екологізації правового регулювання є забезпечення поетапності вирішення екологічних та пов'язаних з ними соціально-економічних проблем, яка повинна носити послідовний характер. Правове регулювання екологічних відносин слід направляти не тільки на вирішення перспективних завдань з охорони навколишнього середовища, що стосуються переходу України до сталого розвитку, але й поточних, пріоритетних екологічних проблем. Суттєвою вадю сучасного стану правового регулювання відносин у сфері взаємодії навколишнього природного середовища і суспільства є його переважна орієнтація на усунення, а не на попередження негативних явищ.

Таким чином, екологізація як метод правового регулювання є сукупністю засобів, обумовлених взаємодією екологічних, соціальних та економічних чинників об'єктивного і суб'єктивного характеру, спрямованих на забезпечення попередження погіршення, стабілізації і докорінне поліпшення екологічної ситуації шляхом екологізації суспільного виробництва, здійснення інституційних і структурних перетворень, що дозволяють ввести виробничу діяльність у межі місткості екосистем на основі впровадження енерго-і ресурсозберігаючих технологій, цілеспрямованих змін структури виробництва, структури особистого й суспільного споживання. Концептуальною основою екологізації правового регулювання в Україні повинна стати Концепція сталого розвитку.

Список використаних джерел:

1. Костицький В. Екологічна функція держави та економіко-правовий механізм охорони довкілля // Право України. — 2004. - № 1. — С.145-149.
2. Методологические аспекты исследования биосферы: сб. ст. / под ред. И.Новак, Г.Хильми, А.Шаталова. — М.: Наука, 1975. — 538с.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА НА СПРАВЕДЛИВИЙ СУД В КОНТЕКСТІ НОВОГО КПК УКРАЇНИ

Загурський О.Б.,

доцент кафедри кримінального права Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, кандидат юридичних наук, доцент

В Пояснювальній записці до Проекту КПК України від 13.01.2012 р. зазначено, що "законопроект покликаний удосконалити правове регулювання у сфері кримінального судочинства, привнести у нього європейські цінності та принципи, перетворити неухильне дотримання прав людини у ключову ідею всього кримінального процесу, а також забезпечити реальну, а не задекларовану рівність процесуальних можливостей сторін кримінального провадження та утвердити змагальність процесу" [1].

19 листопада 2012 р. набирає чинності новий КПК України, прийнятий Верховною Радою України 13 квітня 2012 р. Безумовно, новий КПК України містить багато цінних та прогресивних положень, адже існуюча невизначеність

завдань вітчизняного кримінального судочинства, нечіткість у формулюванні принципів, заперечення позитивного досвіду минулих поколінь вчених і практиків, негативно впливає на формування кримінальної процесуальної політики України, і як наслідок – на формування кримінально-правової політики України. Адже, справедливе кримінальне судочинство та належний судовий захист прав і свобод людини можливі лише за наявності досконалого, сучасного кримінального процесуального законодавства.

Проте, нам би хотілось висловитись про те, що необхідно виправити, і саме з погляду досягнення поставленої наукової мети, має сенс проаналізувати окремі положення, що гарантують та забезпечують право особи на справедливий суд.

В Конституції України прямо не вказується на засаду справедливості правосуддя, проте окремі положення, які стосуються право кожного на справедливий судовий розгляд розміщені в Розділі I "Загальні засади", Розділі II "Права, свободи та обов'язки людини і громадянина", Розділі VIII "Правосуддя" [2].

Стаття 6 "Право на справедливий суд" Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 р. визначає, що "кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, встановлений законом, який встановить обґрунтованість будь-якого висунутого проти нього кримінального обвинувачення" [3].

Аналіз Закону України "Про судоустрій і статус суддів" від 7 липня 2012 р. показує, що при здійсненні правосуддя кожному забезпечується право на справедливий суд, право на судовий захист, право на повноважний суд, правова допомога при реалізації права на справедливий суд, право на оскарження судового рішення, повага до інших прав і свобод [4].

"Конвенція вдосконалення судівництва для утвердження справедливого суду в Україні відповідно до європейських стандартів", схвалена Указом Президента України від 10 травня 2006 р. № 361/2006 вказує на те, що "справедлива судова процедура має бути створена на засадах законності, рівності учасників процесу перед законом і судом, змагальності, диспозитивності, гласності, відкритості та обов'язковості судових рішень" [5].

Забезпечення права на справедливий суд як засада кримінального провадження передбачена також у рішеннях Конституційного Суду України. Так, відповідно до рішення Конституційного Суду України від 30 січня 2003 № 3-рп/2003 у справі за конституційним поданням Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень частини третьої статті 120, частини шостої статті 234, частини третьої статті 236 Кримінально-процесуального кодексу України (справа про розгляд судом окремих постанов слідчого і прокурора), "правосуддя за своєю суттю визнається таким лише за умови, що воно відповідає вимогам справедливості і забезпечує ефективне поновлення у правах". У рішенні Конституційного Суду України від 2 листопада 2004 р. № 15-рп/2004 у справі за конституційним поданням Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статті 69 Кримінального кодексу України (справа про призначення судом більш м'якого покарання), "Справедливість – одна з основних засад права, є вирішальною у визначенні його як регулятора суспільних відносин, одним із загальнолюдських вимірів права. Зазвичай справедливість розглядають як властивість права, виражену, зокрема, в рівному юридичному масштабі поведінки й у пропорційності юридичної відповідальності вчиненому правопорушенню" [6].

Проаналізувавши основні положення нового КПК України від 13 квітня 2012, приходимо до висновку, що критеріями справедливого судового розгляду є:

- забезпечення права кожного на справедливий суд (ч. 1 ст. 21 КПК України);
- незалежний, неупереджений суд, створений на підставі закону (ст. 7 Закону України "Про судоустрій і статус судів", ч. 1 ст. 21 КПК України);
- реалізація завдань кримінального провадження, "кожний, хто вчинив кримінальне правопорушення, був притягнутий до відповідальності в міру своєї вини, жоден невинуватий не був обвинувачений або засуджений, жодна особа не була піддана необґрунтованому процесуальному примусу і щоб до кожної учасника кримінального провадження була застосована належна правова процедура" (ст. 2 КПК України) [7];
- змагальність сторін та свобода в поданні ними своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості, диспозитивність, гласність і відкритість судового розгляду (ст. 62-63, п. 4 ст. 129 Конституції України, ст. 23, 26-27 КПК України);
- рівність всіх учасників судового розгляду перед законом і судом (п. 2 ст. 129 Конституції України, ст. 10 КПК України);
- проведення судового розгляду в розумні строки (ст. 7 Закону України "Про судоустрій і статус судів", ст. 28 КПК України);
- оскарження процесуальних рішень, дій чи бездіяльності (ст. 24, ст. 309 КПК України);
- гарантія прав на апеляційне та касаційне оскарження рішень суду (п. 8 ст. 129 Конституції України, Глава 31-32 КПК України);
- обов'язковість судових рішень (п. 9 ст. 129 Конституції України, ст. 533 КПК України)

На нашу думку, ст. 21 КПК України викласти у редакції: "Право на справедливий суд", відповідно ч. 1 ст. 21 КПК України викласти в наступній редакції: "Кожному гарантується право на справедливий розгляд та вирішення справи в розумні строки компетентним, незалежним і неупередженим судом, створеним на підставі закону."

Ч. 2 ст. 21 КПК України викласти у такій редакції: "Ніхто не може бути позбавлений права на розгляд його справи в суді, до підсудності якого вона віднесена цим Кодексом".

Список використаних джерел:

1. Пояснювальна записка до проекту Кримінального процесуального кодексу України (реєстраційний номер № 9700 від 13 квітня 2012 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=42312.
2. Конституція України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80/page3>.
3. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 р. ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
4. Закон України "Про судоустрій і статус судів" від 07.07.2010 р. № 2453-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2453-17>.
5. Концепція вдосконалення судництва для утвердження справедливого суду в Україні відповідно до європейських стандартів, схвалена Указом Президента України від 10 травня 2006 р. № 361/2006 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/361/2006>.
6. Рішення Конституційного Суду України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ccu.gov.ua/uk/publish/category/4828>.
7. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651%D0%B0-17>.

ПРО ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ РЕФОРМУВАННЯ ДОСУДОВОГО СЛІДСТВА